

Opsamlende specialeansøgning

Speciale: Urologi

Region/privat udbyder: Region Midtjylland

Dato: 3. marts 2011

1 Specialets hovedfunktionsniveau

- 1.1 Kort generel beskrivelse af den planlagte organisering af hovedfunktionerne i specialet, herunder opfyldelsen af anbefalinger til varetagelsen deraf.

2 Specialets regionsfunktionsniveau

- 2.1 Kort beskrivelse af den planlagte organisering af regionsfunktionerne i specialet herunder af opfyldelsen af krav til varetagelsen deraf.

UDKAST

3 Specialets højt specialiserede niveau

3.1 Kort beskrivelse af den planlagte organisering af højt specialiserede funktioner i specialet, herunder af opfyldelsen af krav til varetagelsen deraf.

Region Midtjylland søger i den opsamlende ansøgningsrunde om varetagelse af følgende højt specialiserede funktioner ved Århus Universitetshospital, Skejby:

- Kryobehandling af prostatacancer

Region Midtjylland søger i den opsamlende ansøgningsrunde om varetagelse af følgende højt specialiserede funktioner ved Århus Universitetshospital, Skejby og ved Regionshospitalet Viborg i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Skejby:

- Nefronbesparende kirurgi med kryo ved nyrecancer.

Vedrørende den højt specialiserede funktion "Kryobehandling af prostatacancer"

Århus Universitetshospital, Skejby

Befolkningsunderlag samt aktuelt og forventet volumen

Urinvejskirurgisk Afd. K ved Århus Universitetshospital, Skejby er aktuelt alene om at tilbyde kryoablation af prostatacancer i Danmark. Befolkningsgrundlaget for funktionen er således aktuelt ca. 5,6 mio. personer. Patientgrundlaget er aktuelt ca. 50 patienter årligt, forventeligt stigende til ca. 100 årligt i løbet af et par år

Antal speciallæger, vagtforhold, mv.

Behandlingen varetages af to overlæger ved Urinvejskirurgisk Afd. K. Beredskab varetages af afdelingens ordinære vagthold, således at der er sikret døgndækket adgang til assistance i forbindelse med komplikationer mv.

Adgang til faciliteter, udstyr mv.

Urinvejskirurgisk Afd. K har adgang til alt nødvendigt ultralydudstyr og to moderne kryomaskiner. Der forventes et stigende behov for MR-scanning af prostata, specielt ifm. fokal behandling. Der samarbejdes herom med den diagnostiske radiologi ved AUH Skejby.

Samarbejde med andre sygehuse

Funktionen varetages i et formaliseret samarbejde med AUH Aalborg Sygehus omkring retruttering af patienter til behandling med salvage-metoden.

Opbygget erfaring mv.

Kryoablation af prostatacancer tilbydes enten som primærbehandling eller salvage-behandling. Primærbehandling er typisk cryoablation af hele kirtlen, mens salvage-behandling udføres efter mislykket strålebehandling; også typisk ved ablation af hele kirtlen.

Urinvejskirurgisk Afd. K ved AUH Skejby kan også tilbyde "fokal kryoablation", dvs. nedfrysning af kun den syge halvdel af kirtelen. Fokal behandling sker under protokol, der fornylig er forelagt etisk komité.

I forhold til erfaringsopsamling og kvalitetssikring sker der systematisk registrering i det europæiske EUCAP-register, der har base i Aarhus. De to overlæger, som udfører kryoablation af prostatacancer, er europæiske pionerer på området og beklæder centrale internationale hverv i relation til forskning og udvikling.

Vedrørende den højt specialiserede funktion ”Nefronbesparende kirurgi med kryo eller RFA ved nyrecancer”

Regionshospitalet Viborg

Befolkningsunderlag samt aktuelt og forventet volumen

Regionshospitalet Viborg udfører aktuelt ca. 15 patientforløb årligt med en forventning om at antallet af patienter / patientforløb fortsætter på det niveau.

Antal speciallæger, vagtforhold mv.

Funktionen varetages af et nyreteam, bestående af 3 speciallæger som varetager al kirurgisk behandling af nyrekræft.

5 speciallæger i urologi indgår i vagtdækningen.

Samarbejde med andre specialer

Med henblik på at styrke samarbejdet mellem kirurger, patologer og onkologer er der aftale om at afholde jævnlige audit med fælles konferencer, i udgangspunktet hver 6. måned. Heri deltager de involverede afdelinger, dvs. de urologiske afdelinger (Århus Universitetshospital, Skejby og Regionshospitalet Viborg), de patologiske afdelinger (Århus Universitetshospital, Århus Sygehus og Regionshospitalet Skive) samt repræsentation fra Onkologisk Afdeling ved Århus Universitetshospital, Århus Sygehus. Her gennemgås udvalgte behandlede patienter og potentielle kandidater, ligesom der er generel erfaringsudveksling.

Adgang til faciliteter og udstyr

Alt kirurgisk udstyr er til stede i afdelingen. Der er således adgang til alt nødvendigt billeddiagnostisk udstyr og to moderne kryomaskiner. Der mangler faciliteter til at gennemføre videokonferencer.

Samarbejde med andre sygehuse

Der er indgået formaliseret samarbejdsaftale med Århus Universitetshospital, Skejby.

Region Midtjyllands urologiske afdelinger henviser til Århus Universitetshospital, Skejby og Regionshospitalet Viborg, afhængig af ventetiden. Der sigtes mod at udarbejde fælles visitation.

Skejby udfører perkutan behandling (radiologisk afdeling) og laparoskopisk assisteret behandling (urologisk afdeling). Ved Regionshospitalet Viborg udføres laparoskopisk assisteret behandling i urologisk afsnit, som er organisatorisk forankret i kirurgisk afdeling.

Andre særlige forudsætninger, fx allerede opbygget erfaring mm.

Regionshospitalet Viborg varetager, jf. specialevejledning for urologi, regionsfunktionen ”Behandling af nyrecancer (åben og laparoskopisk kirurgi)”.

I forlængelse heraf søges om tilladelse til at varetage kryobehandling (frysebehandling) af tumorer i nyrerne.

Urologisk afsnit, Regionshospitalet Viborg, Skive, var den første afdeling i Danmark, som i 2005 indførte kryobehandling af nyretumorer. Behandlingen blev kort tid efter påbegyndt ved Århus Universitetshospital, Skejby og et par år senere ved Odense Universitetshospital, hvor Regionshospitalet Viborg bistod med oplæringen af proceduren.

Urologisk afsnit, Kirurgisk afdeling, Regionshospitalet Viborg har de seneste 6 år fået patienter fra den øvrige del af Danmark, bl.a. Aalborg, Herlev, Rigshospitalet, Odense, Svendborg, Sønderborg, Århus mhp. behandling af patienter med velegnede tumorer til kryobehandling.

Regionshospitalet Viborg har en stor viden inden for frysebehandling, og bl.a. igennem de sidste 3 år arrangeret to årlige internationale hands-on kurser varende to dage med både nationale og internationale kursister samt foredragsholdere.

Foruden forskning og færdighedstræning i urologisk sammenhæng er afdelingen også i samarbejde med gastroenterologisk afdeling, Århus Universitetshospital, Århus Sygehus påbegyndt eksperimentelle undersøgelser vedr. kryobehandling af bugspytkirtlen. Afsnittet har ligeledes holdt foredrag og publiceret en del om emnet.

Alle laparoskopiske indgreb bliver indberettet til laparoskopi-databasen. Når databasen for nyrekræft kommer, vil patienterne blive indberettet heri.

Samarbejdsaftaler inden for området.

I forbindelse med ansøgning om at varetage den højt specialiserede funktion ”Kryo og RFA behandling af kræft” (Diagnostisk radiologi), blev der i efteråret 2009 indgået en samarbejdsaftale mellem de urologiske afdelinger ved Regionshospitalet Viborg og Århus Universitetshospital, Skejby og Billeddiagnostisk Afdeling ved Århus Universitetshospital, Skejby vedr. kryobehandling af nyretumorer. Ultralydsvejledt og CT-vejledt behandling udføres kun på Århus Universitetshospital, Skejby, mens behandling ved Regionshospitalet Viborg alene omfatter single tumor hos patienter med to i øvrigt normale nyrer. Aftalen er vedlagt.

Århus Universitetshospital, Skejby

Befolkningsunderlag samt aktuelt og forventet volumen

Patienter med single tumor og to i øvrigt normale nyrer rekrutteres fra hospitalets primære optageområde (1,2 mio. personer). Patienter med multiple tumorer og tumorer i single nyre rekrutteres fra hele Danmark, ligeså angiomyolipomer (5,6 mio. personer). Patientgrundlaget er aktuelt ca. 50 patienter årligt, forventeligt stigende til ca. 100 årligt i løbet af et par år.

Antal speciallæger, vagtforhold mv.

Behandlingen Kryoablation/RFA for nyrecancer (CSAK) udføres af to urologiske overlæger og en yngre læge i oplæring. Alle urologerne er knyttet til Urinvejskirurgisk Afd. K's nyreteam. Den ultralydsvejlede CSAK udføres af overlæge i radiologi i samarbejde med urologien; det samme gælder CT-vejledt CSAK som er ved at blive startet op. Beredskab varetages af afdelingens ordinære vagthold.

Adgang til faciliteter, udstyr mv.

Urinvejskirurgisk Afd. K har adgang til alt nødvendigt billeddiagnostisk udstyr og har to moderne kryomaskiner.

Andre særlige forudsætninger, allerede opbygget erfaring mm.

Kryoablation/RFA for nyrecancer tilbydes ved solide nyretumorer med mistanke om kræft og størrelse op til ca. 4 cm. Behandlingen gives også ved multiple tumorer og ved tumorer i single nyrer. Kryoablation/RFA for nyrecancer anvendes ligeledes ved angiomyolipomer, der ikke er histologisk maligne, men som ubehandlet kan være kilde til alvorlige blødninger. Kryoablation/RFA for nyrecancer på nyre tilbydes hovedsageligt som laparoskopisk vejledt procedure, men også som perkutan ultralydsvejledt og perkutan CT-vejledt procedure.

Erfaringsopsamling sker i en lokal database, og et europæisk register er under opbygning. Dette register forventes at få base i Urinvejskirurgisk Afd. K, Århus Universitetshospital, Skejby. Data er præsenteret og publiceret som abstracts i forbindelse med kongresser for den europæiske urologforening samt international radiologforening. Der arbejdes på at etablere et Ph.D.-projekt knyttet til kryoablation.

Formaliserede samarbejdsaftaler inden for området

Der er i oktober 2009 indgået samarbejdsaftale mellem Regionshospitalet Viborg efter formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital Skejby om varetagelse af Kryoablation/RFA for nyrecancer. En tilsvarende samarbejdsaftale er under indgåelse med Århus Universitetshospital, Aalborg Sygehus.

Ultralydsvejledt og CT-vejledt behandling udføres kun på Århus Universitetshospital, Skejby; behandling ved andre sygehuse omfatter alene single tumor hos patienter med to i øvrigt normale nyrer.